

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 711/2023
14.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Џакула, председника већа, Јелене Ивановић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиља АА и ББ обе из ..., чији је заједнички пуномоћник Милица Торњански, адвокат из ..., против тужене Основне школе „Јан Чајак“ из Бачког Петровца, чији је пуномоћник Елена Турански, адвокат из ..., одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2875/22 од 16.11.2022. године, у седници већа одржаној 14.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиља АА и ББ изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2875/22 од 16.11.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиља АА и ББ за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1344/21 од 04.03.2022. године, која је исправљена решењем истог суда П1 1344/21 од 26.05.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезна је тужена да на име накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати, и то:

1. тужиљи ВВ за период од 01.03.2018. године до 13.11.2020. године укупан износ од 73.780,25 динара и на име законске затезне камате обрачунате на појединачне месечне износе накнаде трошкова за исхрану у току рада почев од сваког 21ог у месецу за претходни месец као дана доспећа сваког појединачног месечног износа до 17.02.2021. године као дана израде налаза и мишљења вештака износ од 19.209,54 динара, као и законску затезну камату на износ од 73.780,25 динара обрачунату почев од 18.12.2021. године до коначне исплате;

2. тужиљи АА за период од 01.03.2018. године до 31.12.2020. године укупан износ од 108.655,00 динара и на име законске затезне камате обрачунате на појединачне месечне износе накнаде трошкова за исхрану у току рада почев од сваког 21ог у месецу за претходни месец као дана доспећа сваког појединачног месечног износа до 17.02.2021. године као дана израде налаза и мишљења вештака износ од 23.440,74 динара, као и законску затезну камату на износ од 108.655,00 динара обрачунату почев од 18.12.2021. године до коначне исплате;

3. тужиљи ББ за период од 01.03.2018. године до 31.12.2020. године укупан износ од 97.439,00 динара и на име законске затезне камате обрачунате на појединачне месечне износе накнаде трошкова за исхрану у току рада почев од сваког 21ог у месецу за претходни месец као дана доспећа сваког појединачног месечног износа до 17.02.2021. године као дана израде налаза и мишљења вештака износ од 20.704,68 динара, као и законску затезну камату на износ од 97.439,00 динара обрачунату почев од 18.12.2021. године до коначне исплате.

Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора исплати, и то:

1. тужиљи ВВ за период од 01.03.2018. године до 13.11.2020. године укупан износ од 52.094,10 динара и на име законске затезне камате обрачунате на појединачне месечне износе накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора почев од сваког 21ог у месецу за претходни месец као дана доспећа сваког појединачног месечног износа до 17.02.2021. године као дана израде налаза и мишљења вештака износ од 12.736,22 динара, као и законску затезну камату на износ од 52.094,10 динара обрачунату почев од 18.12.2021. године до коначне исплате;

2. тужиљи АА за период од 01.03.2018. године до 31.12.2020. године укупан износ од 73.622,43 динара и на име законске затезне камате обрачунате на појединачне месечне износе накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора почев од сваког 21ог у месецу за претходни месец као дана доспећа сваког појединачног месечног износа до 17.02.2021. године као дана израде налаза и мишљења вештака износ од 15.628,13 динара, као и законску затезну камату на износ од 73.622,43 динара обрачунату почев од 18.12.2021. године до коначне исплате;

3. тужиљи ББ за период од 01.03.2018. године до 31.12.2020. године укупан износ од 73.622,43 динара и на име законске затезне камате обрачунате на појединачне месечне износе накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора почев од сваког 21ог у месецу за претходни месец као дана доспећа сваког појединачног месечног износа до 17.02.2021. године као дана израде налаза и мишљења вештака износ од 15.628,13 динара, као и законску затезну камату на износ од 73.622,43 динара обрачунату почев од 18.12.2021. године до коначне исплате.

Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да на износе досуђене на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, изврши уплату доприноса за ПИО надлежном Фонду ПИО, и то: за тужиљу ВВ за период од 01.03.2018. године до 13.11.2020. године, за тужиљу АА за период од 01.03.2018. године до 31.12.2020. године и за тужиљу ББ за период од 01.03.2018. године до 31.12.2020. године. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиљама накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 257.970,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев тужиља за ослобађање од обавезе плаћања судских такси и судских трошкова.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2875/22 од 16.11.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1344/21 од 04.03.2022. године, која је исправљена решењем истог суда П1 1344/21 од 26.05.2022. године, тако што је одбијен тужбени захтев да:

1. тужиљи ВВ за период од 01.03.2018. године до 13.11.2020. године исплати: на име накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 73.780,25 динара са законском затезном каматом почев од 18.12.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате затезне камате износ од 19.209,54 динара и на име трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 52.094,10 динара са законском затезном

каматом почев од 18.12.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате затезне камате износ од 12.736,22 динара;

2. тужиљи АА за период од 01.03.2018. године до 31.12.2020. године исплати: на име накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 108.655,00 динара са законском затезном каматом почев од 18.12.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате затезне камате износ од 23.440,74 динара и на име трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 73.622,43 динара са законском затезном каматом почев од 18.12.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате затезне камате износ од 15.628,13 динара;

3. тужиљи ББ за период од 01.03.2018. године до 31.12.2020. године исплати: на име накнаде трошкова за исхрану у току рада укупан износ од 97.439,00 динара са законском затезном каматом почев од 18.12.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате затезне камате износ од 20.704,68 динара и на име трошкова регреса за коришћење годишњег одмора укупан износ од 73.622,43 динара са законском затезном каматом почев од 18.12.2021. године до коначне исплате и на име обрачунате затезне камате износ од 15.628,13 динара,

као и захтев да на тражене износе накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за тужиље изврши уплату доприноса за ПИО надлежном Фонду ПИО. Ставом другим изреке, преиначена је одлука о трошковима поступка и одбијен захтев тужиља за накнаду трошкова поступка у износу од 257.970,00 динара са законском затезном каматом, а тужиље су обавезане да туженој накнаде трошкове парничног поступка у износу од 48.580,00 динара. Ставом трећим изреке, тужиље су обавезане да туженој накнаде трошкове жалбеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиље АА и ББ су благовремено изјавиле ревизију из због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13 – УС, 74/13 – УС, 55/14, 87/18, 18/20) – у даљем тексту: ЗПП и утврдио да је ревизија тужиља неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиље су у утуженом периоду код тужене биле у радном односу и то тужиље ВВ и ББ на радном месту ... са коефицијентом за обрачун плате 6,30, а тужиља АА на радном месту ... са коефицијентом за обрачун плате 8,62. У том периоду, тужена је тужиоцу обрачунавала и исплаћивала зараду у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, тако што је основицу множила коефицијентом радног места. Пошто су тако добијене висине основне плате тужиља у утуженом периоду биле ниже од износа минималне зараде, тужена је тужиљама вршила корекцију плате до износа минималне зараде, па је тужиљама исплаћивана плата у висини минималне зараде. У листама за обрачун плате тужиља није посебно исказана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина потраживања тужиља утврђена је на основу налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке.

Првостепени суд је на основу утврђеног чињеничног стања, усвојио тужбени захтев тужиља и обавезао тужену да им исплати предметне накнаде у износима утврђеним вештачењем, са припадајућом каматом, јер је закључио да у износу минималне зараде дефинисаном у члану 111. Закона о раду не може да буде садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате изражава и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, с обзиром да то право није реализовано кроз конкретну исплату.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев тужиља за исплату наведених накнада, закључујући да је право тужиља на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, прописано чланом 118. Закона о раду, реализовано као саставни део коефицијента радног места утврђеног у складу са одредбама Закона о платама у државним органима и јавним службама, у ком случају се не обрачунава, нити исплаћује као посебна накнада.

Неосновано се ревизијом указује да се наведени закључак другостепеног суда заснива на погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр. 88/2017... 129/2021) прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3)). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. наведеног закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. истог члана коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ број 21/15 и 12/20), у одредби члана 20. одређује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1.), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на напред описан начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.).

Одредбама члана 118. став 1. тач. 5) и б) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, а ставом 2. овог члана прописано је да висина трошкова из става 1. тачка 5) овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (члан 2. став 2).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1) те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у основном образовању.

Према ставу Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата у којем је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

У конкретном случају, тужиле су запослене у школи, па се на утврђивање и обрачун њихове плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредаба члана 118. став 1. тач. 5) и б) Закона о раду, као и да посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ број 21/2015), као ни претходно важећим Посебним колективним уговором из 2009. године. Важећим Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама је утврђено право запослених на исплату плате у висини минималне зараде, али не и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запосленима који примају плату у висини минималне зараде. С обзиром на то да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у утуженом периоду тужилцама исплаћивана кроз коефицијент за обрачун плате, тужилцама не припада право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју тужбом потражују, без обзира на чињеницу да им је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Како је ревизија тужилца одбијена, одбијен је и њихов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, па је на основу члана 153. и 154. став 2. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Гордана Џакула,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић